

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р арх. Мария Вълкова Шишманова

Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград

доктор - научно направление 5. Технически науки, 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“ - 02.17.09. „Териториално и ландшафтно устройство и градоустройство“
професор – научно направление 4. Природни науки, математика и информатика 4.4. „Природни науки“ - 01.08.02. „Икономическа и социална география“ (Регионално развитие)

За Петър Параскевов Петров, редовен докторант със стипендия в ДП „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“, Нов български университет, Магистърски факултет, Департамент „Архитектура“, Научно направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“, с научен ръководител: проф. д-р инж. арх. Пеньо Столаров, на дисертационен труд на тема **„РЕКОНСТРУКЦИЯ И ОБНОВЯВАНЕ НА СГРАДИ И ГРАДСКИ ПРОСТРАНСТВА“** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Рецензията е изготвена на основание заповед №3-РК-203 от 02.07.2019 г. на ректора на НБУ.

Кратки биографични данни за кандидата

През 1997 г. завършва в София 119-то СОУ «Акад. Михаил Арнаудов». От 1993 до 2003 г. учи висшето си образование в Университета по архитектура, строителство и геодезия, факултет по архитектура – специалност “Строителство на сгради и съоръжения“. 2015 г. придобива квалификация магистър по архитектура в Нов български университет. Същата година е зачислен като редовен докторант в НБУ – департамент „Архитектура“. Като основни дейности, които е упражнявал са архитектурно проектиране, експертна и мениджърска дейности. Изготвял е становища за част културно наследство в ОУП –ове, участвал е в екипи проектиращи жилищни сгради, преустройство и адаптация на музейна сграда на Национален музей "Боянска църква", " (Старо Боянско училище) в детска градина за две групи, преустройство на съществуващи помещения за използването им като център за „Езикови курсове“ на Гьоте-институт България, идейните проучвания и мотивирано предложение за издаване на виза за проектиране за обект: „Пристрояване на съществуваща сграда на театър «СФУМАТО», УПИ III – за театър, кв. 582, м. «ГГЦ-ЗОНА Г-13 – ЮГ» от плана на гр. София. Всичко това говори за практическа дейност и отговорности в областта на неговия дисертационен труд. Има шест участия с доклади в различни научни форуми.

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 137 страници, 115 фигури, библиография – 107 източника. Структурата на труда се състои от увод, три глави, заключение, научни

приноси, списък на илюстрациите, библиография. Разработката е структурирана правилно. По нейната същност авторът е съставил един логически модел на обследваната тема.

Докторската теза в дисертационния труд е провокирана от градоустройствените, икономическите и социалните аспекти на проблема в аспекта на градоустройственото планиране. Тя е формулирана точно от докторанта. Ефективността на изследвания процес – реконструкция и обновяване е в пряка зависимост от степента на „зрялост“ и интегрираност на системата за градско планиране.

В заключение, така структурираната и защитена научната теза представя същността на дисертационния труд. Трудът и авторефератът към нея, публикуваните статии и представените документи отговарят на законовите и подзаконовите изисквания за защита на докторска степен.

Актуалност и значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Актуалността на труда се определя от темата на изследването за реконструкцията и обновяването на сградите и градските пространства, която е вечна и ще бъде вечно съпътстваща развитието на селищата. Проблем, който е безусловно актуален поради това, че с нарастващата сложност на градския организъм, градското управление има явна нужда от нови подходи, които подпомагат градското планиране и управление. Необходими са нови инструменти за планиране, които не само да са съсредоточени върху физическата структура на градовете (градоустройство, транспорт и комуникации), но и да обръщат по-специално внимание на интеграцията на социално-културната инфраструктура, градската икономика, пазара на труда и социалното включване. Необходимо е подобряване на стратегическото управление на градовете чрез по-добро разбиране на сложността на взаимосвързаните градски проблеми определящи сегашното и бъдещото състояние и развитие на населените места.

Представената за рецензия докторска дисертация представлява задълбочено и комплексно научно изследване на тези проблеми. Дисертантът доказва необходимостта от промени в прогнозирането, планирането и управлението на територията на градовете с оглед достигане принципите на модерната устойчива устройствена политика.

Значимостта на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение е безспорен. Той се определя от неговата актуалност, но преди всичко от подхода на автора към неговото решаване. Проблемът има разнообразни измерения – архитектурно-градоустройствени, социално-културни, икономически, екологични,

технически и др. Още по-голямо значение тази тема придобива в последните десетилетия, под въздействие на развитието на съвременните информационни и комуникационни технологии и тяхното влияние върху структурата на градския организъм.

Формулиране на цел и задачи на дисертацията

Основната цел е очертаване на една актуална картина на развитието на централните градски части, включително и на вторичните градски центрове и изясняване проблемите на реконструкцията и обновяването на градските пространства, стъпвайки на устойчивите и най-благоприятните за живота на хората тенденции и принципи. Тази цел изисква по-пълно и многостранно пресъздаване на ситуацията на толкова динамичните процеси в днешно време на обекта на изследване и извършване на оценка, с която да се трасират опазването и развитието на устойчивите и най-благоприятните за живота на хората тенденции и принципи в развитието на централните градски части, в реконструкцията и обновяването на градските пространства и сградите, които ги оформят и структурират. Поставените пет задачи са изпълнени, въпреки че са значително амбициозни в своя обхват.

На основата на горе казаното мога да приема, че целта и задачите в дисертационния труд са формулирани точно и ясно и са изпълнени.

Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

При разработване на труда си арх. Петров показва висока степен на познаване на състоянието на проблема, което се дължи на удачен избор на голям брой използвани източници, най-вече от чуждестранна литература (56 бр.), 18 бр. цитирани чужди автори и българска литература (43 бр.) – книги, научни статии, статии, мнения на експерти, официални и специализирани сайтове, архитектурни планове и разработки в областта.

Цитиранията са според БДС I690:2011 Информация и документация и Ръководството на НБУ за библиографско позоваване и цитиране на информационни ресурси.

Коректност при цитирането на представителен брой автори.

Цитираните източници, като обхват и разнообразие, са представителни за областта на настоящето изследване. Много добре са вплетени чуждите и наши изследвания за да се идентифицират процесите, проследят промените в градското

пространство и съответно да се изведат проблемите като те са правилно представени и интерпретирани от докторанта.

Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Предварително не е представен теоретичен модел на изследването, но като се проследи самото изследване се получава яснота, какво преследва автора като анализ, оценка, синтез на резултати и диагноза, и до колко би могъл да отговори на поставената цел и задачи.

Дисертантът чрез един ретроспективен, сравнителен и критичен анализ на теории и практики оформя подход, който би трябвало да доведе до вземане на решения. Той наистина в края на докторския труд очертава пет принципа за планиране в контекста на съвременното развитие.

Избраната от докторанта методология на изследване съответства на поставената цел и задачи на дисертационния труд, предметната област и наличните литературни данни. Възприетият интегрален подход отчита съвкупността от фактори (демографски, социални, икономически, градоустройствено-композиционни, екологични, технически), които влияят върху формирането и функционирането на градското пространство.

Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Архитект Петров по мое мнение старателно е събрал и анализирал информацията теоретична и от практиката при формирането и функционирането на градските пространства, в частност на централните части в пълнота, и на някои феномени от периферията на града. Тематиката на дисертационният труд не предполага възможност за директни емпирични изследвания и данни, както и да се следва пълния цикъл на емпиричното изследване – наблюдение, индукция, дедукция, проверка, оценка. .

Описание на приносите:

Кратка характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Направеното изследване по дисертационната тема безспорно обогатява българската градоустройствена теория и практика. Събрана, обработена и систематизирана е голяма по обем разностранна информация, която е дала възможност

за подробно разглеждане на третираните в дисертацията въпроси. Докторантът е предложил свои интерпретации и анализи, върху основата на които изгражда в последната глава и принципи за реконструкция и обновяване на сградите и градското пространство. Представена информация и изследване достоверно отразяват проблематиката на поставената тема, и за което може да се приеме, че върху нея могат да се градят приносите на дисертационния труд.

Описание на приносите на кандидата и класифицирането им.

Научните приноси на дисертацията са правилно определени. Авторът демонстрира добро теоретично познаване на проблемите на градоустройството, и в частност тези свързани с реконструкцията и обновяването на сградите и градските пространства, което е видно от представянето на проблема като симбиоза на чуждата и наша практика и теория, чрез анализ, оценка, диагноза и предложени действия. Арх. Петров притежава способности за самостоятелни научни изследвания, което е доказано в настоящата научна разработка имаща много добър научен финал. Предлага приноси, които бих класифицирала като научни и научно-приложни. Към научните определям принципите на формиране на градските пространства, а към научно – приложните, приложението на теоретичните и исторически проучвания за устойчивото развитие: - първо) новите подходи към предизвикателствата пред градското планиране и по-специално пред реконструкцията и обновяването на градските пространства; второ) процесите на планиране и управление на градската среда за опазване на ценните и с потенциал градски структури, за инвестирането в ново качество, и за постигането на една икономически целесъобразна, екологична и с високи качества на живот културна среда.

Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите.

Разработваната тема конкретизира обекта на научното изследване. Особено внимание е отделено на процесите и явленията протичащи в отделните части на града – централна „витрина“ и периферия, на екология, опазване, за да препотвърди че градът е жив „организъм“ и изразява връзката между биологията и урбанизма.

Работата по дисертацията се базира върху един интердисциплинарен поглед към проблематиката, като авторът се стреми да пречупи през призмата на теорията и практиката проблемите, за да достигне до предложението на петте принципа за обновяване и реконструкция на сградите и градското пространство. Възприема, че всеки елемент на града функционират заедно синергично като естествената екосистема.

Заклучава, че това разбиране помага за анализирането как функционират градовете, как се разпадат и как могат да бъдат по-добре структурирани.

Нов акцент е поставен върху рехабилитацията на съществуващите сгради, опазването на историческото наследство, адаптивна повторна употреба на остарели структури, развитие на зоните със сгради със смесено предназначение и "24-часовия град", райони, където най-различни функции ще създадат дейности за всяка част на деня. Създаването на вторични центрове, чийто обекти се превръщат в новия център на социалния, културния и ежедневиия живот на тези градове. Разглежда ролята на сградите и градските пространства като фактор за повишаването на качеството на живот в градовете, икономическия растеж и привличането на интерес и инвестиции. Представя изкусно добрите практики на градовете като центрове на знание, иновации, бизнес, управление и култура. Извежда вещи тенденции, свързани с разрастването на големите световни градове и развитието на имотните пазари.

Изследването както и проучвателната дейност са лично дело на докторанта. Докторатът е добре структуриран логически, представя и ясно доказва поставената цел и задачите на изследването. На лице са изброените приноси на дисертацията.

Съответствие на автореферата с дисертационния труд

Авторефератът напълно отговаря и отразява коректно резултатите от дисертационния труд. Обемът му е от 70 страници и кореспондира с настоящия дисертационен труд в синтезиран вид и представя достоверно обхвата и резултатите от изследването. Съдържанието следва това на дисертационния труд - кратко изложение, заключение, справка за научните приноси и публикации и изяви. Той представя изключително изчерпателно научното изследване и отговаря на нормативните изисквания. В него адекватно са изложени всички изследвания, основните постановки, постигнатите резултати и научните приноси на дисертационния труд.

Въздействия на дисертационния труд върху външната среда.

Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

Публикациите са пет броя като представляват и анализират различни аспекти от тематиката на изследванията на докторанта и допринасят за представяне на нейното многообразие и проблеми. Те са в национални издания, като едно от тях е от международен форум, с което удовлетворява нормативните изисквания.

Мнения, препоръки и бележки.

Темата на доктората е много амбициозна, многообхватна и сложна. Арх. Петров е успял да подбере и изведе от тази „бездънна яма“ на теории, практики и урбанистични казуси най-показателните и полюсни, за да достигне до своите заключения, т.е. работата е всеобхватна, детайлна с много достойнства, и е разработена прецизно, и с професионализъм..

Дисертационният труд предполага приложение както в практиката, така при бъдещи научни изследвания (за проектантите, изследователи, експерти, студенти, институции на централната и местните власти, представители на бизнеса).

Подхожда критично към някои теории като напр.на Джейкъос и предлага свои виждания и интерпретации, които трасират към нов поглед и подготовка за усъвършенстване на теорията и практиката на изследваната тематика.

Сравнителната таблица на развитието във времето на основните принципи за градско планиране прави добро впечатление, защото доразвива във времето тематиката.

Арх. Петров достига до основополагащи изводи по изследваната тематика за формирането на бъдещата концепция относно реконструкцията и обновяването на сгради и градски пространства като:

✓ съвременните градоустройствени решения трябва да обхващат възможно по-големи части от градската тъкан със стремежа да се решат важни предизвикателства в комплексното функциониране (зони на изоставени промишлени предприятия, деградирани градски зони, зони от градовете с лошо урбанистично качество, поради разкъсването им от транспортната структура, вторични градски центрове);

✓ изключителната роля на отделните обекти за предефиниране на градското пространство с цел повишаване на неговата привлекателност и подобряване на екологичните показатели и подобряване синергичните възможности на различните функции;

✓ съчетаване на а) разрастването на градовете и развитието на имотните пазари с б) използването на най-съвременните технологии и създаването на истински произведения на изкуството – новите забележителности, новите ориентири в градските пейзажи и силуети и в) урбанистичната етика, свързана с качеството на живот на хората.

Авторът предлага макар плахо модели за планиране в контекста на съвременното развитие на сградите и градската структура и съвременните технологии.

Препоръки

Като препоръки предлагам да продължи научните си изследвания в тази област като се фокусира и върху Концепцията на nD урбанистки информационни модели, като интегрира многопосочните урбанистични аспекти като икономика, общество и околна среда с 3D урбанистичен модел плюс времевото измерение.

Бележките ми са:

- ✓ При съставяне на съдържанието и самото разработване на труда глава първа и глава втора биха били по ясни, ако се бяха структурирали вътре на точки и подточки, дори и глава трета въпреки че е поделена на две, можеше да бъде детайлизирана по този начин.
- ✓ В уводната част трябваше докторатът да фиксира, кой е обекта и кой е предмета на изследване. Те се подразбират, но това целенасочва читателя, ползвателя, а и това са общи изисквания при един дисертационен труд.
- ✓ Считам, че разработката би спечелила, ако беше предварително описан теоретично модела на методиката на изследване, дори в резюмиран вид още в уводната част.

Заклучение

Качествата на дисертационния труд и професионална дейност на докторанта съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника към него и нормативните документи на Нов Български университет в тази област. С настоящия дисертационен труд докторантът доказва зрялост, задълбоченост в изследванията на тематиката, показва както теоретични, така и практически приложими знания и резултати, способности за самостоятелни научни изследвания и заявява възможности за продължаване на своите научни изследвания в тази област.

На основата на достойнствата на представената работа – актуалност на тематиката, коректното представяне и интерпретация на информацията, направени анализи и изводи, добре подбрани за изложението фигури, и значимост на резултатите, давам положителна оценка на работата на докторанта и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Петър Параскевов Петров образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 5.7. “Архитектура, строителство и геодезия” .

Дата...12.10.2019 г.....

Подпис: